

פרשת בוא

האופק הרחוק

משה מלמד אותנו בפרשת "בוא" שיעור ייחודי במנהיגות. כאשר עם ישראל עומד על סף חירות לאחר מאות שנות עבדות, מצופה היה שמשה ידבר על חירות, על חזון הארץ המובטחת, או על האתגרים הצפויים במסע. אך תחת זאת, משה, בהדרגה, מתמקד בילדים ובחינוכם לעתיד הרחוק. שלוש פעמים בפרשה חוזר הציווי לספר לילדים על יציאת מצרים ולעודד אותם לשאול שאלות, כפי שנאמר: "וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם..."; (שמות יב, כו). "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר..."; (שמות יג, כ). וְהָיָה כִּי יִשְׁאֲלֶךָ בִּנְךָ מָחָר לֵאמֹר..."; (שמות יג, יד)

משה לא דיבר על היום או על מחר. הוא דיבר על העתיד הרחוק, ועל חובתם של ההורים לחנך את ילדיהם.

משה מדגיש שילדים צריכים ללמוד על הערכים של צדק, חסד ומשפט דרך שיח פעיל ושאלות. הורים מחויבים לכבד את ילדיהם ולעודד אותם לחשוב, לשאול ולהתמודד עם הערכים באופן עצמאי. רק כך ניתן להבטיח את הפנמתם לדורות הבאים.

משה מבין ששינוי אמיתי ובר-קיימא מתחיל בחינוך. בעוד תרבויות העולם העתיק השקיעו בבניית מונומנטים, צבאות ואימפריות, היהדות בחרה בחינוך כבסיס לקיומה. **חג הפסח עוצב כבית ספר מתמשך להנחלת זיכרון יציאת מצרים, ומערכת החינוך היהודית הפכה לערך המרכזי של התרבות היהודית.**

גם כיום, רבים מנסים לשנות את העולם דרך מהפכות או מהלכים פוליטיים מהירים, אך ההיסטוריה מלמדת אותנו שאלו לא מביאים לשינוי אמיתי. משה הבין שהשינוי מתרחש רק דרך חינוך לערכים ולעקרונות, וזיכרון היסטורי המעצב את העתיד.

מנהיג גדול הוא מנהיג שחושב לטווח הארוך, ומוטרד לא מהמחר אלא מהשנה הבאה, מהעשור הבא, מהדור הבא.

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספריו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מנהיגות - מודל לחקוי

מנהיג שחושב לטווח הארוך

מנהיג גדול הוא מנהיג שחושב לטווח הארוך, ומוטרד לא מהמחר אלא מהשנה הבאה, מהעשור הבא, מהדור הבא. הסנאטור האמריקני רוברט פ' קנדי דיבר, באחד מנאומיו הבולטים, על כוחם של מנהיגים לשנות את העולם כאשר יש להם חזון ברור על עתיד אפשרי:

יש הסבורים שאין בכוחו של אדם יחיד לעשות שום דבר נגד המערך האימתני של מְדווי העולם – נגד האומללות, נגד הבערות, נגד העוול והאלימות. **אולם רבות מהתמורות החשובות שהתחוללו בעולם – במחשבה ובמעשה – היו פרי מאמציו של אדם יחיד.** נזיר צעיר החל את הרפורמציה בכנסייה הקתולית, מצביא צעיר יצא ממקדוניה והקים אימפריה שהשתרעה מקצה העולם הידוע ועד קצהו, ואישה צעירה השיבה לצרפת את אדמתה הכבושה. נוסע איטלקי צעיר הוא שגילה את העולם החדש, **אנשים אלה הזיזו את העולם – וגם אנו, כולנו, יכולים לעשות זאת.**

הדואג לדורות

משה היה גדול המנהיגים מפני שהוא כיוון את מחשבותיו **קדימה יותר מכל מנהיג אחר.** הוא ידע ששינוי אמיתי בהתנהגות האנושית יכול להיות רק פרי עמלם של דורות רבים. משום כך, חובתנו להציב בראש סדר העדיפויות שלנו את **חינוך ילדינו לערכים שאנו מאמינים בהם. כך הם יוכלו להמשיך את מה שאנו מתחילים –** עד שהעולם ישתנה מפני שבני האדם השתנו. **"הדואג לימים זורע חיטים, הדואג לשנים נוטע עצים, הדואג לדורות מחנך אנשים"** – כך אמר יאנוש קורצ'ק, וניסח את מה שידע משה רבנו. שלושת אלפים ושלוש מאות שנה חלפו מאז משה, ותובנה זו שלו עדיין רעננה כביום היוולדה.

עקרונות
במנהיגות

נקודה למחשבה

מה לדעתכם משפיע יותר על ילדים: מה שהם לומדים בבית, או מה שהם לומדים בבית הספר?

באילו נושאים צריכים לדעתכם מנהיגי המדינה להתחיל לתכנן לטווח הארוך?

עקרונות במנהיגות - הרב יונתן זקס | האופק הרחוק

עקרונות בחינוך

חינוך לערכים וחזון לטווח ארוך

צוותי חינוך:

- **חזון ותכנון לטווח ארוך:** כיצד נוכל לשלב חשיבה לטווח הארוך בעבודתנו החינוכית, בדגש על הכנת התלמידים לחיים ערכיים ומשמעותיים?
- **הנחלת ערכים דרך חינוך:** באילו דרכים ניתן להבטיח שהתלמידים שלנו יפנימו ערכים של צדק, חסד ומשפט, ויהפכו אותם לחלק מחייהם?
- **משמעות החינוך בתוך המשפחה:** כיצד אנו, כאנשי חינוך, יכולים לעודד את ההורים להיות שותפים פעילים בתהליך החינוכי, ולהנחיל ערכים לילדיהם גם בבית.

תלמידים:

- **חשיבות הערכים:** מה לדעתכם המשמעות של ערכים כמו צדק וחסד בחיי היומיום שלכם, וכיצד אתם יכולים ליישם אותם?
- **למידה מהעבר:** מדוע חשוב ללמוד את סיפור יציאת מצרים, ומה ניתן ללמוד ממנו על חייכם כיום?
- **תרומתכם לעתיד:** איך אתם יכולים להשפיע היום, כדי ליצור עתיד טוב יותר עבורכם ועבור סביבתכם?

עקרונות במנהיגות חינוכית - מאיר אביטן בסיוע בינה מלאכותית